

Sygn. akt VI ACa 1716/12

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Małgorzata Kuracka

Sędzia SA – Ksenia Sobolewska – Filcek (spr.)

Sędzia SO (del.) – Aleksandra Kempczyńska

Protokolant: – st. sekr. sąd. Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.

przy udziale interwenienta ubocznego – R. L.

o rozwiązanie spółki

na skutek apelacji pozwanej i interwenienta ubocznego

od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 16 marca 2012 r.

sygn. akt XX GC 477/10

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalić wniosek powoda o ustanowienie kuratora dla pozwanej spółki.

VI ACa 1716/12

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 marca 2012r. wydanym w sprawie toczącej się z powództwa M. S. przeciwko (...) Sp. z o.o. w W. o rozwiązanie spółki, rozpoznawanej przy udziale interwenienta ubocznego – R. L., Sąd Okręgowy w Warszawie ustanowił dla pozwanej spółki kuratora w osobie radcy prawnego V. M. z Kancelarii Radcy Prawnego ul. (...) w W.. Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na w związku z ustaleniem przez Sąd Okręgowy, że pozwana nie ma organu uprawnionego do jej reprezentacji – zarządu, ponieważ po dniu 28 czerwca 2005r., kiedy został odwołany członek zarządu – powód M. S., wygasł też mandat drugiego z członków – R. L. (interwenienta ubocznego), powołanego na czas nieokreślony oraz wpisanego w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego jako prezes zarządu Nie został też dokonany ponowny wybór R. L. na stanowisko członka zarządu. Sąd Okręgowy ustalił również, że umowa pozwanej spółki nie przewiduje kadencyjności zarządu, ani nie wyłącza działania art. 202 § 1 k.s.h.

Niniejsze postanowienie było przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w Warszawie co do jego wykładni. Sąd Okręgowy w Warszawie w postanowieniu z dnia 12 czerwca 2012r. wyjaśnił, iż podstawą prawną rozstrzygnięcia jest art. 42 § 1 k.c. W uzasadnieniu tego orzeczenia znalazło się stwierdzenie, iż bez wpływu na jego ważność pozostaje okoliczność, że kurator nie został ustanowiony przez sąd rejestrowy zgodnie z art. 603 k.p.c.

W jednobrzmiących apelacjach od postanowienia z dnia 16 marca 2012r. pozwana (...) Sp. z o.o. w W. oraz interwenient uboczny R. L., zaskarżając je w całości, domagali się jego uchylenia i zasądzenia na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, podnosząc zarzuty naruszenia prawa materialnego w postaci:

- art. 42 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy, skoro pozwana posiada zarząd, którego mandat nie wygasł i może prowadzić w związku z tym swoje sprawy, co powoduje, że brak jest podstawy dla ustanowienia dla niej kuratora.

Skarżący zarzucili również sądowi I instancji naruszenie przepisów prawa procesowego to jest:

- art. 507 k.p.c. poprzez wydanie postanowienia na podstawie art. 42 § 1 k.c. przez sąd okręgowy, a nie przez sąd rejonowy;

- art. 603 § 1 k.p.c. poprzez wydanie postanowienia o ustanowieniu kuratora na podstawie art. 42 § 1 k.c. przez sąd rozpoznający sprawę, który nie jest sądem rejestrowym;

- art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. oraz art. 572 § 1 k.p.c. poprzez ich nie zastosowanie i zaniechanie zawieszenia postępowania i zawiadomienia sądu rejestrowego o potrzebie rozstrzygnięcia, czy dla pozwanej winien zostać ustanowiony kurator na podstawie art. 42 § 1 k.c.;

- art. 357 § 2 k.p.c. w zw. z art. 518 k.p.c. poprzez doręczenie postanowienia wydanego na posiedzeniu niejawnym bez uzasadnienia, pomimo że na podstawie art. 518 k.p.c. przysługuje od niego apelacja.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazali, że Sąd Okręgowy powołał się na stanowisko doktryny prawniczej, zgodnie z którym „wygaśnięcie mandatu członka zarządu powołanego na czas nieoznaczony wymaga ponownego powołania członka zarządu na nową kadencję roczną” (A. Kidyba, Komentarz do kodeksu spółek handlowych, LEX OMEGA 2011), które jednak przeczy ocenie Sądu Okręgowego dokonanej w tej sprawie, jako że w istocie oznacza, iż mandat członka zarządu powołanego na czas nieokreślony wygaśnie jeżeli zostanie on ponownie powołany na nową kadencję roczną.

Jednak przede wszystkim skarżący nie zgadzali się z Sądem Okręgowym co do ustaleń, że umowa spółki nie wyłącza działania art. 202 § 1 k.s.h., choć takie właśnie znaczenie należy przypisać § 14 tej umowy. Nadto, zdaniem skarżących, powołanie zarządu na czas nieokreślony jest równoznaczne z wyłączeniem stosowania reguły określonej w art. 202 § 1 k.s.h., który nie wymaga literalnego sformułowania przedmiotowego wyłączenia. Skoro więc R. L. został powołany na czas nieokreślony i nie został odwołany, ani nie złożył rezygnacji, ani nie zmarł, to zdaniem skarżących posiada do chwili obecnej ważny mandat członka zarządu pozwanej spółki.

Powód – M. S. wniósł o oddalenie apelacji, stwierdzając, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jest słuszne, ponieważ istnieją uzasadnione wątpliwości co do tego, czy strona pozwana jest należycie reprezentowana, jako że orzecznictwo w tej kwestii nie jest jednolite.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W pierwszym rzędzie Sąd Apelacyjny uznał, iż w sprawie niniejszej doszło do zarzucanego w apelacji istotnego naruszenia przepisów proceduralnych, a w szczególności art. 603 § 1 k.p.c., co przyznał również Sąd Okręgowy w uzasadnieniu postanowienia z 12 czerwca 2012r. Należy podzielić jednak stanowisko tego Sądu, iż powyższe

naruszenia i błędy proceduralne nie należą do uchybień wskazanych w art. 379 k.p.c. i nie pociągają za sobą nieważności zaskarżonego postanowienia.

Sąd Apelacyjny zważył, że choć powód nie wskazywał podstawy prawnej zawartego w pozwie wniosku o ustanowienie kuratora dla pozwanej, to jednak domagał się oddalenia apelacji z uwagi na trafność ustaleń i ocen Sądu Okręgowego, potwierdzając tym samym, iż także w jego ocenie po stronie pozwanej brak organu uprawnionego do jej reprezentacji. Należy jednak zaznaczyć, że, wbrew intencji powoda wynikającej z jego wniosku, ustanowienie przez sąd rejestrowy kuratora na podstawie art. 42 k.c. nie służy zapewnieniu prawidłowej reprezentacji spółki w toku procesu. Z samej istoty ww. przepisu wynika bowiem, że kurator taki powinien postarać się niezwłocznie o powołanie organów osoby prawnej, a w razie potrzeby – o jej likwidację.

W ocenie Sądu Apelacyjnego sporną pomiędzy stronami kwestię istnienia (bądź nie) po stronie pozwanej organu uprawnionego do jej reprezentacji należy rozpatrzyć przede wszystkim w świetle art. 202 § 1 i 2 k.s.h., który stanowi, że mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy (bądź ostatni) pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu, jednak jedynie wtedy, gdy umowa spółki nie stanowi inaczej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie budzi zaś wątpliwości, że skoro w § 14 umowy pozwanej spółki wspólnicy ustalili, że jej zarząd składa się z jednego do trzech członków powołanych przez zgromadzenie wspólników na czas nieokreślony, to zadecydowali tym samym o wyłączeniu zasady wskazanej w ww. przepisie. W tym zakresie Sąd Apelacyjny podziela wnioski przedstawione przez pozwaną z powołaniem się na wypowiedzi przedstawicieli doktryny prawniczej oraz stanowisko Sądu Najwyższego, w szczególności zawarte w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2010r. podjętej w sprawie III CZP 23/10 (OSNC 2011/1/6, LEX nr 585107, OSP 2011/5/57, Biul.SN 2010/7/7, M.Prawn. 2011/7/374-375), w której Sąd ten stwierdził, iż przepis art. 202 § 1 k.s.h. ma charakter dyspozytywny, wobec czego znajduje zastosowanie tylko wtedy, gdy strony nie uregulowały kwestii wygaśnięcia mandatu w sposób odmienny. Określa on więc chwilę wygaśnięcia mandatu członka zarządu w sposób kategoriyczny dopiero w braku odmiennej regulacji w umowie spółki. Wyrażona w nim reguła nie dotyczy zatem sytuacji, w której umowa spółki stanowi inaczej, oraz odmiennie uregulowanej w art. 202 § 2 k.s.h. sytuacji powołania członka zarządu na okres dłuższy niż rok. Reguła przewidująca wygaśnięcie mandatu z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji dotyczy zaś np. sytuacji, w której - w braku odmiennej regulacji w umowie spółki - według uchwały wspólników (o powołaniu członków zarządu) powołanie nastąpiło "na czas nieokreślony".

Należy przy tym podkreślić, że również w sytuacji powołania członków zarządu na okres dłuższy, niż rok, reguła określona w art. 202 § 2 k.s.h. nie dotyczy sytuacji, w której umowa spółki stanowi inaczej. Tymczasem w sprawie niniejszej wspólnicy w umowie spółki (w jej § 14) sami zadecydowali w jaki sposób i na jaki czas powoływani są członkowie zarządu, w związku z czym art. 202 § 1 i 2 oraz postanowienia dalszych jego paragrafów nie znajdują zastosowania. Ten sam § 14 umowy pozwanej spółki przesądza w ocenie Sądu Apelacyjnego o nietrafności poglądu sądu I instancji, jakoby ustąpienie z pełnienia funkcji członka zarządu przez jednego z członków lub odwołanie go z tej funkcji, powodowało wygaśnięcie mandatu pozostałych członków zarządu. Wspólnicy ustalili bowiem, że zarząd składa się z jednego do trzech członków powołanych na czas nieokreślony, przy czym osoby wchodzące w skład zarządu mogą być w każdej chwili odwołane przez zgromadzenie wspólników. Nie sposób więc uznać, że wolą wspólników było, by członkowie zarządu pozwanej powoływani byli na wspólną kadencję. O ile zatem w skład zarządu powołano więcej niż jedną osobę, rezygnacja lub odwołanie jednej z nich nie wywiera skutków wobec pozostałych.

Stąd ustalenie przez Sąd I instancji, jakoby po stronie pozwanej zachodziły braki w reprezentacji spółki ze względu na to, iż po dacie odwołania z zarządu M. S. nie był dokonany ponowny wybór R. L. na członka zarządu, jest nieprawidłowe. R. L. był powołany w skład zarządu przed 28 czerwca 2005r. i jego mandat nie wygasł.

W tej sytuacji, w ocenie Sądu Apelacyjnego, pozwana i interwenient uboczny trafnie podnosili, iż w sprawie tej nie zachodziła okoliczność, o której mowa w art. 42 § 1 k.c., a w związku z tym wniosek strony powodowej o ustanowienie dla pozwanej kuratora w trybie ww. przepisów podlega oddaleniu, jako niezasadny.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c.